

Rock & roll gitaar- extraVaiganza

10 jaar
Ibanez
JEM

De Ibanez JEM viert zijn tiende verjaardag; een mijlpaal die maar door weinig moderne gitaren uit een eerder, door metal geïnspireerd tijdperk, wordt bereikt. En nog minder gitaren zijn even succesvol geweest als de JEM. Wat maakt de JEM een moderne klassieker? Om eerlijk te zijn moeten we daarvoor terug naar het ontstaan van Leo Fender's beroemdste baby. Zijn ontwerp vormde de perfecte balans tussen ergonomie en economie – om welke andere reden zou de Stratocaster anders tot op de dag van vandaag de populairste gitaar kunnen zijn? De genialiteit van het ontwerp lag in het nemen van een plank hout en het verwijderen van alle stukjes die in de weg zaten. Na het afronden van de hoeken ontstond – min of meer bij toeval misschien? – een vorm die het toppunt van moderne, zelfs futuristische 'cool' was. In plaats van het imiteren van de bekende vormen van akoestische en archtop-gitaren,

bedacht Leo Fender een nieuwe soort: een gitaar die geschikt was voor massaproductie, die makkelijk te onderhouden was en bovendien, zo zou later blijken, flexibel genoeg was om aan veranderende tijden aangepast te worden.

Steve Vai's eerste 'echte' gitaar was een bruine jaren zeventig Fender Stratocaster, een cadeau van zijn moeder. Tegen de tijd dat Steve zijn eerste solo-album opnam was zijn Strat uitgerust met een Floyd Rose tremolo en een DiMarzio X2N humbucker, een element dat bekend stond vanwege zijn hoge output. Het was het tijdperk van de omgebouwde Strats, later 'Superstrats' gedoopt; Eddie van Halen was de eerste met een dergelijke gitaar.

In 1984 was Steve Vai opgeklommen naar zijn beruchte 'Green Meanie' Charvel. De door Wayne Charvel in San Dimas, Californië

Steve met Evo, een van zijn favoriete JEM's

gebouwde gitaren behoorden tot de top van de hard-rock Superstrats. De experimenten met deze gitaar zouden later leiden tot de geboorte van de Ibanez JEM.

Veel rockgitaristen hadden met plezier de voordelen van het, door

Floyd Rose ontworpen en door Eddie van Halen opgehemelde, 'double-locking' tremolo-systeem ontdekt. Echter, Steve vond de afstelling van Eddie's gitaar en traditionele systemen te beperkt omdat de tremolo alleen naar beneden kon buigen (nog altijd een kenmerk van Eddie van Halen's gitaren). Om die reden freesde hij het hout onder de tremoloplaat weg. Nu kon de tremolo ook naar boven bewogen worden en Steve verbijsterde zijn publiek met allerlei nooit gehoorde technieken en flageoletten. Een andere aanpassing had te maken met Steve's ongemeen grote

handen. Op een vrij botte manier werden de uitsparingen van de body verder uitgefreesd om de toegankelijkheid van de hoogste frets te verbeteren. Een aardige bijkomstigheid was, dat de horens van de gitaar veel geprononceerder werden. Dit werd na enige tijd gevolgd door het monteren van een superflexibel elementensysteem. De drie enkelspoelselementen werden vervangen door twee humbuckers, en wat handige schakelingen zorgden ervoor dat de heldere 'twang' van de ene gitaarsoort gecombineerd kon worden met de ruige toon van de andere.

Tijdens de lange periode van Green Meanie's evolutie werden met behulp van dit instrument enkele van de meest bewonderde instrumentale momenten vastgelegd, met name op 'Eat 'Em And Smile' van David Lee Roth. Toen werd Green Meanie gestolen, samen met alle andere gitaren die Steve Vai live gebruikte. Sommigen vreesden voor het einde van een speciale relatie, maar Steve haalde slechts zijn schouders op en Ibanez schoot te hulp.

Bill Cummiskey van Hoshino USA stuurde Steve een Ibanez Maxxas als kerstcadeau; die was onder de indruk en zocht snel daarna contact met het ontwerpteam van Ibanez. Het JEM prototype was gebaseerd op Steve's oude Charvel met wat toegevoegde verfijningen. Dit prototype werd door Vai overigens direct op de vloer van het kantoor uit elkaar geschroefd om de kwaliteit van de onderdelen te controleren. Na enkele suggesties kreeg Ibanez Steve's goedkeuring. Zevenhonderd en zeventenzeventig 'Loch Ness' groene JEM777 gitaren waren het resultaat. Elke

gitaar was voorzien van de handtekening van Steve Vai en de voorraad was in een oogwenk uitverkocht.

Dit radicale instrument week op een opwindende manier af van wat we gewend waren, met de schreeuwende kleuren – waaronder roze en

Een aantal JEM's uit de eerst geproduceerde reeks; let vooral op de wat minder buitenissige modellen

Doe mij er nog maar een; de Universe met extra snaar en hippe kleuren

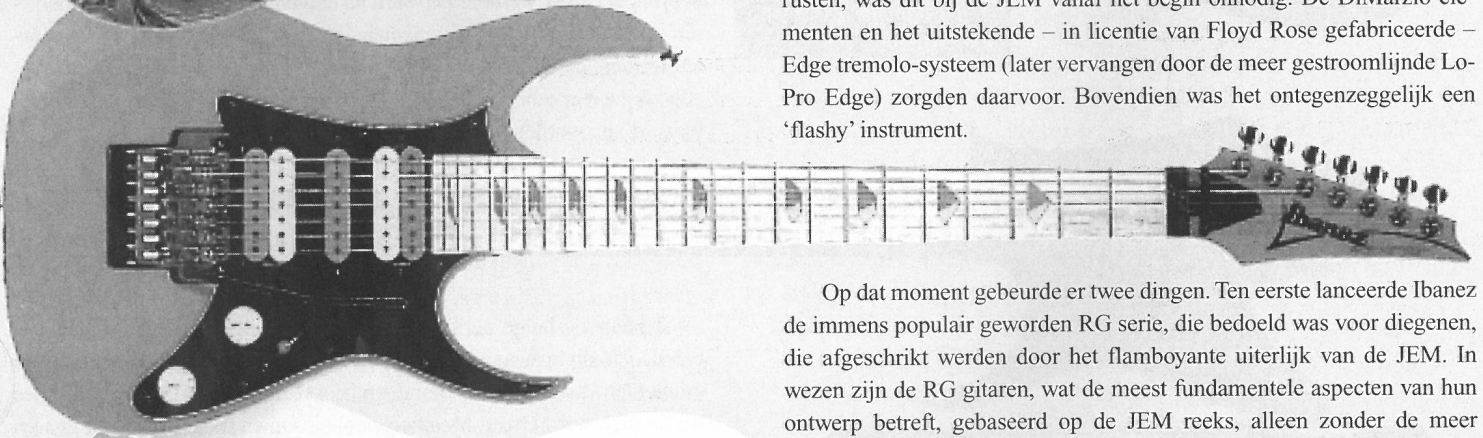
► gele plastic onderdelen – en de inleg van ‘Verdwijnende Pyramides’. De belangstelling vanuit de hele wereld groeide nadat Vai’s bekendheid legendarische afmetingen aannam met het verschijnen van ‘Skyscraper’ en de daarop volgende tour met Roth. In het kielzog daarvan verscheen

een aantal nieuwe modellen in wilde kleuren, zoals de Floral JEM77 met zijn ‘Tree Of Life’ inleg en een op Steve’s favoriete jack gebaseerde finish.

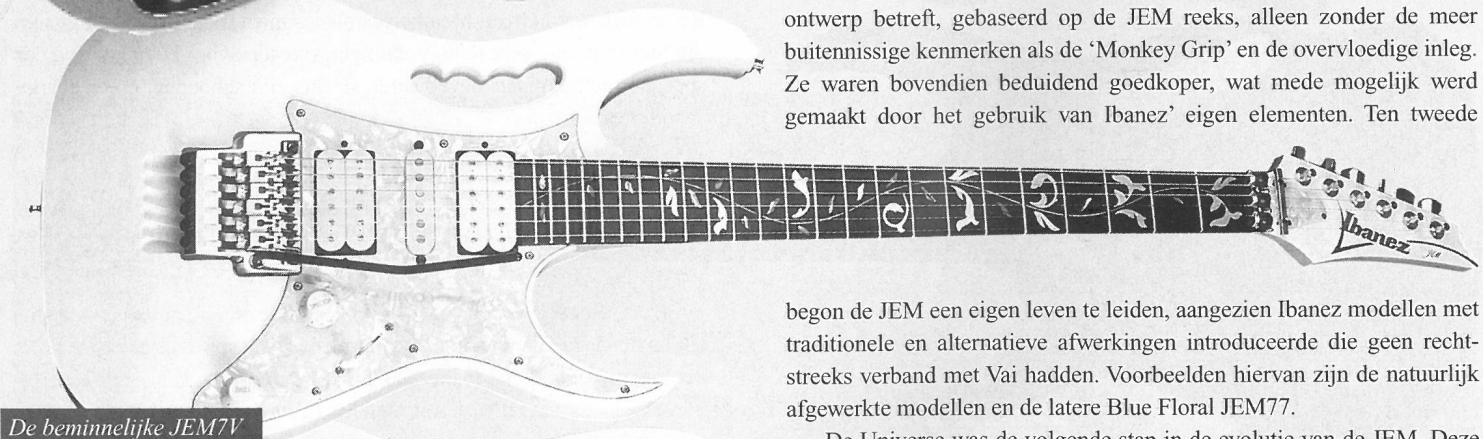
Het succes van de JEM is ontegenzeggelijk verbonden met Vai’s succes als gitarist, maar wordt ook veroorzaakt door het feit dat de nieuwe lichte technische rockgitaristen in dit ontwerp de vrijheid vonden die ze zochten. De ‘Wizard’ hals was superdun, slechts 19 mm bij de eerste fret,

besloeg twee octaven en het toetshout was tussen de hoogste vier frets weggefreest om dat gewilde, gillende vibrato mogelijk te maken. Terwijl veel gitaristen de behoefte voelden hun gitaar met betere hardware uit te rusten, was dit bij de JEM vanaf het begin onnodig. De DiMarzio elementen en het uitstekende – in licentie van Floyd Rose gefabriceerde – Edge tremolo-systeem (later vervangen door de meer gestroomlijnde Lo-Pro Edge) zorgden daarvoor. Bovendien was het ontegenzeggelijk een ‘flashy’ instrument.

Op dat moment gebeurde er twee dingen. Ten eerste lanceerde Ibanez de immens populair geworden RG serie, die bedoeld was voor diegenen, die afgeschrikt werden door het flamboyante uiterlijk van de JEM. In wezen zijn de RG gitaren, wat de meest fundamentele aspecten van hun ontwerp betreft, gebaseerd op de JEM reeks, alleen zonder de meer buitennissige kenmerken als de ‘Monkey Grip’ en de overvloedige inleg. Ze waren bovendien beduidend goedkoper, wat mede mogelijk werd gemaakt door het gebruik van Ibanez’ eigen elementen. Ten tweede

De beminnelijke JEM7V en de iets meer gereserveerde JEM555

begon de JEM een eigen leven te leiden, aangezien Ibanez modellen met traditionele en alternatieve afwerkingen introduceerde die geen rechtstreeks verband met Vai hadden. Voorbeelden hiervan zijn de natuurlijk afgewerkte modellen en de latere Blue Floral JEM77.

De Universe was de volgende stap in de evolutie van de JEM. Deze versie van het vertrouwde ontwerp was uitgerust met een lage B-snaar – dit heeft de productiestaf de nodige hoofdbrekens opgeleverd omdat hiervoor de fabricage van 7-snarige DiMarzio’s, Lo-Pro Tremolo’s en bredere

halzen nodig was. De Universe werd geproduceerd in de ingehouden kleuren zwart en wit en in de psychedelische ‘Multicolour’ afwerking, die de hoes van Steve’s album ‘Passion And Warfare’ siert. Deze immens invloedrijke cd bevat enige verwoestende passages waarin de lage B een ►

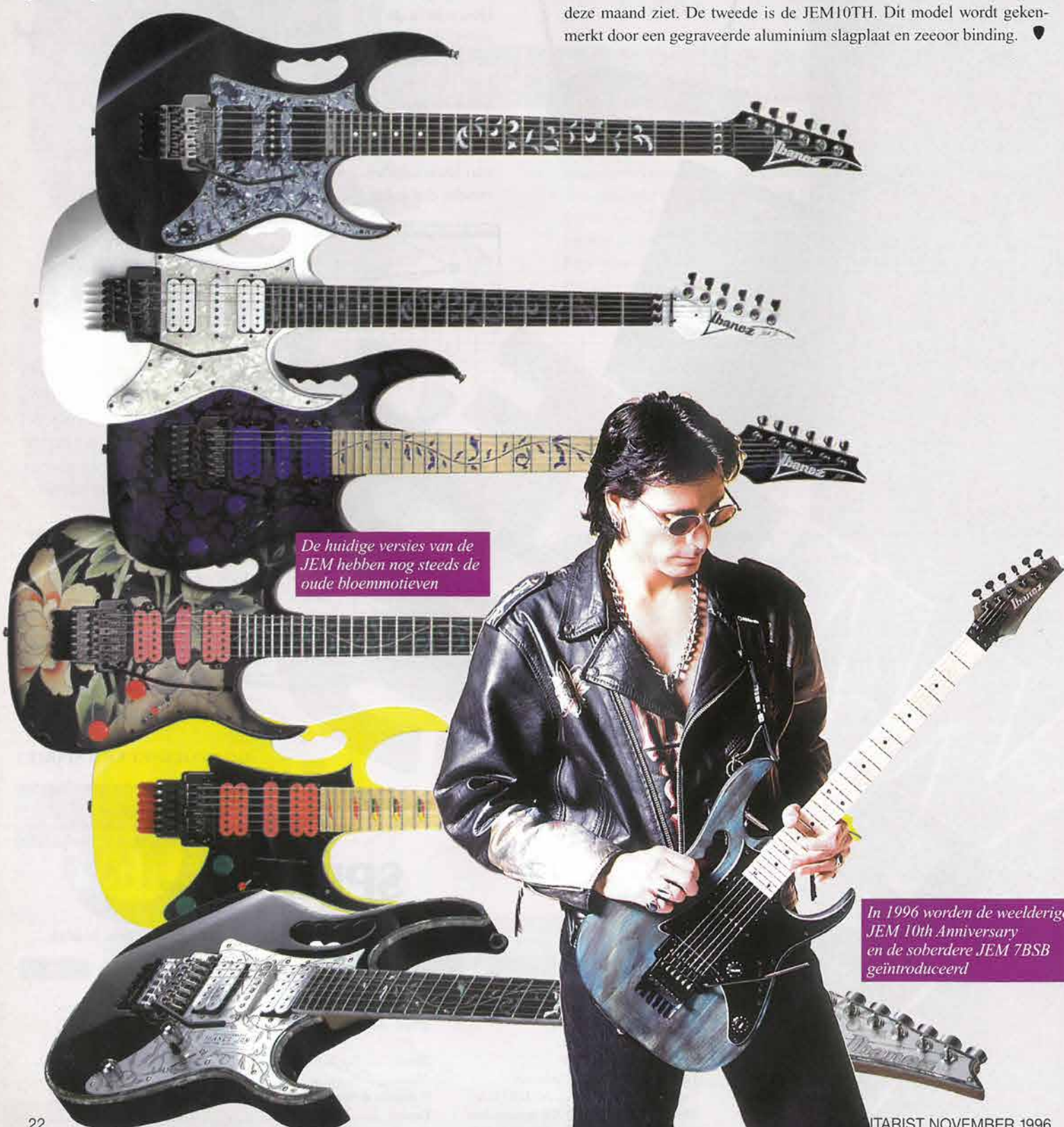
➤ hoofdrol speelt. Ook gebruikte Steve de Universe voor al het gitaarwerk op het Whitesnake album. Hoewel veel Vai fans er maar van afzagen aan een extra snaar op hun gitaar te wennen, is de Universe dankzij de huidige trend van laaggestemde riff's voor hardcore gitaristen als Rocky George van Suicidal Tendencies en het tandem Brian/J 'Monkey' Schaffer van Korn een praktisch wapen.

Voor de promotie van de gitaren koos Ibanez voor kleurige, 'glossy' advertenties van onder andere Vai en Satriani en hun nieuwe albums. Ironisch genoeg zagen we Steve in de campagne voor de JEM7V met zijn meest conservatieve gitaar, terwijl tegelijkertijd zijn vreemdste album op de markt was. Veel fans waren van mening dat Vai's kwaliteiten als superrockgitarist op 'Sex And Religion' werden overschaduwd door zijn muzikale en productietechnische excentriciteit. De gitaar was echter zo retro als een JEM kon zijn: een body van elzenhout, een slagplaat van parelmoer en een gewone witte afwerking. Zelfs de elementen leken getemperd om gebalancerder te klinken dan Steve's gebruikelijke DiMarzio

PAF Pro's met hun geprononceerd middengebied. Deze nieuwe Evolution elementen, ontworpen door Steve en DiMarzio om een meer hifi-geluid te geven, waren het gevolg van Vai's Eric Johnson-achtige experimenten met het creëren van geluid. Tegelijkertijd vulde Ibanez de reeks verder aan met de goedkopere JEM555 die het zonder gouden hardware moest doen, met minder inlegwerk genoeg moest nemen en opnieuw met een body van Amerikaans lindehout werd uitgerust.

De JEM7V werd gebruikt voor de opnames en de tour van 'Sex And Religion' en eveneens voor de daaropvolgende ep 'Alien Love Secrets'. Twee van deze gitaren zijn met name interessant; de een was zonder tremolo – zeer ongebruikelijk voor Mr. Whammy – en de ander, genaamd 'Evo', was uitgerust met de prototypes van de Evolution elementen. Dit laatste instrument is een favoriet van Steve geworden en is uitgebreid te horen op Steve's laatste album 'Fire Garden'.

Dit jaar viert de JEM zijn tiende verjaardag en dat wordt gevierd met twee nieuwe modellen. De eerste is de JEM7 BSB die je op de cover van deze maand ziet. De tweede is de JEM10TH. Dit model wordt gekenmerkt door een gegraveerde aluminium slagplaat en zeeoor binding. ♣

De huidige versies van de JEM hebben nog steeds de oude bloemmotieven

In 1996 worden de weelderige JEM 10th Anniversary en de soberdere JEM 7BSB geïntroduceerd